

Riigikogu väliskomisjoni istungi protokoll nr 174

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 09. veebruar 2026

Algus 11.15, lõpp 12.54

Juhataja: Marko Mihkelson (esimees)

Protokollija: Kristiina Reinfeldt (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Henn Põlluaas, Urmas Reinsalu

Komisjoni ametnik: Birgit Keerd-Leppik (nõunik-sekretariaadijuhataja)

Puudusid: Mart Helme, Juku-Kalle Raid ja Luisa Rõivas

Kutsutud: kaitseminister Hanno Pevkur (videosild) (2.-3. päevakorrapunkt);

Kaitseministeeriumi kaitsepoliitika asekanstler Tuuli Duneton (2.-4. päevakorrapunkt); Marko Mihkelsoni praktikant Anna Maria Treifeldt ja Luisa Rõivase praktikant Raimond Vladimirov

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti seisukohad 11. veebruaril 2026 toimuval Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite kohtumisel
3. Eesti seisukohad 12. veebruaril 2026 toimuval NATO kaitseministrite kohtumisel
4. Aktuaalsed julgeolekupoliitilised küsimused
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Väliskomisjoni nädala (09.02-15.02.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 9. veebruar 2026 kell 11.15

1. Väliskomisjoni nädala töökava kinnitamine
2. Eesti seisukohad 11. veebruaril 2026 toimuval Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite kohtumisel
3. Eesti seisukohad 12. veebruaril 2026 toimuval NATO kaitseministrite kohtumisel
4. Aktuaalsed julgeolekupoliitilised küsimused
5. Info ja muud küsimused

Lähetused:

10.-12. veebruaril 2026 osaleb väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Riigikogu esimehe visiidil Ühendkuningriiki, Londonisse

13.-15. veebruaril 2026 osaleb väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson Müncheni julgeolekukonverentsil Münchenis, Saksamaal

Urmars Reinsalu sõnas, et praegusest olukorrast Eesti välispoliitikas ei ole võimalik mööda vaadata, sest president, peaminister ja välisminister on esitanud avalikkuses erinevaid seisukohti, eriti Venemaa ja Euroopa Liidu poliitika küsimustes. Ta rõhutas, et kuigi väidetakse, et välispoliitika on üks ja suhted on head, siis tegelikkuses omavahelist sisulist arutelu ei toimu, mis tekitab segadust nii Eestis kui ka välismaal. Reinsalu leidis, et see kahjustab Eesti usaldusväärsust ja huve ning pakkus välja, et väliskomisjon peaks kiiresti korraldama ühise arutelu, kuhu oleksid kaasatud president, peaminister ja välisminister ning vajadusel ka erakondade juhid, et selgitada välja ühisosa ja taastada selge ühine liim.

Marko Mihkelson sõnas, et probleem ei ole tegelikult kommunikatsiooni puudumises ametkondade vahel, sest praktilisel tasandil toimub pidev koordineerimine ja infovahetus ning president on kogu vajaliku infoga kursis. Mihkelson rõhutas, et see ei ole valitsuse ja presidendi vaheline poliitiline tüli, vaid küsimus Eesti rahvusvaheliste huvide kahjustamises segaste sõnumite kaudu. Ta märkis, et järgmisel nädalal on niikuinii plaanis välispoliitika arutelu ning enne seda loodab ta presidendiga isiklikult kohtuda.

Komisjoni liikmed leppisid kokku, et arutavad teemat hiljem edasi ning liiguti järgmise päevakorrapunkti juurde.

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Urmars Reinsalu).

2. Eesti seisukohad 11. veebruaril 2026 toimuval Euroopa Liidu välisasjade nõukogu kaitseministrite kohtumisel

Hanno Pevkur sõnas, et 11. veebruaril 2026 toimub Euroopa Liidu (edaspidi ka EL) välisasjade nõukogu kohtumine kaitseministrite formaadis, mille peateemad on Ukraina jätkuv sõjaline abistamine ning ELi ja Ukraina kaitsetööstuste koostöö. Samuti on ministritel arutelu kiiresti muutuva globaalse strateegilise keskkonna ning selle mõjude osas ELi julgeolekule ja kaitsele. Plaanis on kohtumised Euroopa Komisjoni kaitsevoliniku Andrius Kubiliuse ning ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallasega. Ta tutvustas Eesti seisukohti ja vastas komisjoni liikmete küsimustele.

Tuuli Duneton täiendas kaitseministri öeldut ja vastas komisjoni liikmete küsimustele.

Otsustati:

2.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti varem (konsensus: Ester Karuse, Eerik-Niiles Kross, Marko Mihkelson, Henn Põlluaas, Urmars Reinsalu).

3. Eesti seisukohad 12. veebruaril 2026 toimuval NATO kaitseministrite kohtumisel

Hanno Pevkur sõnas, et plaanis on nii Põhja-Atlandi Nõukogu kui ka Ukraina-NATO Nõukogu kohtumised. Samuti on kavas kahepoolsed kohtumised NATO peasekretäri ja SACEUR-iga, kus fookuses on koormajagamane, 5% kaitsekulude eesmärk ning NATO ja USA suhted. USA-d esindab seekord aseminister Elbridge Colby. Ta tutvustas Eesti põhisõnumeid ja vastas komisjoni liikmete küsimustele.

Henn Põlluaas märkis, et arvestades teema tundlikkust Ameerika Ühendriikide jaoks ning selle mõju liitlassuhetele, tuleks välistada võimalus minna Gröönimaale ilma NATO raamistikuta. Tema hinnangul peaks Eesti sellistes küsimustes tegutsema üksnes koos NATO-ga.

Hanno Pevkur vastas, et Eesti ei lähe kindlasti Gröönimaale üksinda ning ka varasemalt on piirkonnas toimunud erinevaid sõjalisi õppusi. Ta lisas, et hetkeinfo põhjal liigub areng selgelt

sinna, et kujuneb NATO ühine valvsustegevus.

Eerik-Niiles Kross küsis, kas Põhja-Balti või muudes Põhja-Euroopa koostööformaatides on Gröönimaa teemat kollektiivselt arutatud või selle kohta mingit ühist seisukohta kujundatud ning milline on selles küsimuses Suurbritannia positsioon.

Hanno Pevkur sõnas, et ministrid on seda küsimust arutanud omavahel mitteametlikes vestlustes.

4. Aktuaalsed julgeolekupoliitilised küsimused

Tuuli Duneton andis ülevaate aktuaalsetest julgeolekupoliitilistest küsimustest ja vastas komisjoni liikmete küsimustele. Räägiti sh kaitsetööstusest, kaitsekuludest ning Ukraina abistamisest.

Marko Mihkelson uuris, milline on ameeriklaste vaade siin paiknevale kohalolekule. Lisaks küsis ta, kui kauaks on kavandatud praegune rotatsioon ning millised on edasised plaanid.

Tuuli Duneton vastas, et ameeriklaste vaade Balti riikidele ja Eestile on üldiselt väga positiivne. Duneton selgitas, et jätkuvalt on taotletud USA kohaloleku jätkumist ning praegu riikidesse jätkub ja lõpptähtajale ei ole viidatud. Duneton rõhutas, et Balti julgeoleku initsiatiiv on saanud USA Kongressis laialdase toetuse ning nüüd on see USA seadusesse sisse kirjutatud, mida ta pidas väga positiivseks sammuks.

Marko Mihkelson märkis, et oleks otstarbekas kutsuda kaitseminister pärast ELi ja NATO kaitseministrite kohtumisi komisjoni, et saada ülevaade seal arutatust ja toimumust.

5. Info ja muud küsimused

Marko Mihkelson sõnas, et komisjon arutas uuringu tellimise teema istungjärgu alguses ning rahvusvahelise olukorra kiirete ja sügavate muutuste taustal on see muutunud veelgi aktuaalsemaks. Mihkelsoni hinnangul oleks otstarbekas tellida komisjoni kuulamiste kõrvale täiendav sõltumatu analüüs, mis aitaks süsteemsemalt hinnata Eesti välispoliitilisi ja julgeolekupoliitilisi valikuid muutuvas maailmakorras. Ta selgitas, et uuring võiks keskenduda väikeriikide huvide kaitsele rahvusvahelise korra muutumise tingimustes ning analüüsida, millised senise maailmakorra elemendid on Eesti jaoks jätkuvalt kriitilise tähtsusega, millised senised eeldused ja praktikad ei pruugi uues keskkonnas enam olla jätkusuutlikud ning milliste mehhanismide kaudu saab Eesti säilitada endale olulisi norme, institutsioone ja põhimõtteid olukorras, kus nende universaalne kehtivus ei ole enam iseenesestmõistetav. Mihkelson lisas, et uuringu eesmärk oleks pakkuda komisjonile selge analüütiline raamistik edasiste arutelude ja poliitikavalikute tegemiseks ning toetada laiemat ja sisukamat välispoliitilist debatti. Lisaks arutas komisjon aktuaalseid välispoliitilisi küsimusi.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marko Mihkelson
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristiina Reinfeldt
protokollija